

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 14 maj 1940 kl. 5 e. m.

Andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande, nr 1, i anledning av väckt motion angående befrielse i visst fall från skyldighet att erlægga indrivningsavgift enligt gällande uppbördsreglemente.

I en inom andra kammaren väckt och till dess tredje tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 155, har herr *Werner* i Höjen hemställt, att riksdagen måtte besluta om sådan ändring i nu gällande uppbördsreglemente att skattskyldig, vilken äger att erlægga honom påförda kronoutskylder i två betalningsavgifter, och i medgiven ordning inbetalat det vid första betalningsterminen förfallna skattebeloppet, men försummat att före utgången av andra inbetalningsterminen erlægga det slutliga skattebeloppet, skall vara befriad från skyldighet att därå erlægga stadgad indrivningsavgift därest den skattskyldige inom sju dagar efter andra uppbördsterminens utgång till vederbörande uppbördsmyndighet inbetalar debetsedelns hela slutbelopp.

Motionen.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat yttranden från *kammarrätten, riksräkenskapsverket och överståthållarämbetet*, ävensom *länsstyrelserna i Stockholms län, Malmöhus län, Göteborgs och Bohus län samt Västernorrlands län*. De införskaffade yttrandena hava i huvudsakliga delar avtryckts i *bilaga* till detta utlåtande.

Yttranden.

I några av yttrandena hava skäl ansetts föreligga för att skattskyldig, vilken frivilligt inbetalade förfallna utskylder redan inom de närmaste dagarna efter uppbördstillfällets slut, icke drabbades av samma påföljd, som inträffar vid mera avsevärd försening i fråga om utskyldernas erläggande.

Motionärens förslag innebure emellertid, enligt vad i samtliga yttranden framhållits, i förhållande till den skattskyldige realiter icke annat än en förlängning med sju dagar av andra uppbördsterminen för kronoutskylder. I vissa yttranden har påpekats, att förslaget genomförande, vilket otvivelaktigt komme att leda till stark ökning av skatteinbetalningarna under de sju dagarna efter den ordinarie uppbördsterminens slut, skulle medföra en allmän försening av uppbörden, ävensom att uppbördsarbetet därvid till betydande del komme att övervältras å utmätningmännen och länsstyrelserna samt även bliva mera komplicerat på grund av att särskilda indrivningskvitton m. m. i större omfattning skulle behöva utskivas.

Vid anförda förhållanden har ingen av de hörda myndigheterna velat biträda motionärens förevarande yrkande.

Utskottet. Utskottet har av skäl, som sålunda framkommit vid den verkställda utredningen, icke heller för egen del funnit sig kunna tillstyrka den föreliggande motionen.

Utskottet hemställer sålunda,

att motionen II: 155 icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 14 maj 1940.

På utskottets vägnar:

ELOF ERICSSON.

Närvarande: herrar *Ericsson* i Ätvidaberg, *Magnusson* i Tumhult, *Lindén* och *Åkerström*, fröken *Öberg* och herr *Nilsson* i Göteborg.

Bilaga.

Yttranden

över motionen II: 155 angående befrielse i visst fall från skyldighet att erlagga indrivningsavgift enligt gällande uppbörsreglemente.

Kammarrätten:

»Då sådan befrielse från skyldighet att erlagga indrivningsavgift, som motionären anser önskvärd, i praktiken icke innebär annat än en åtminstone icke för närvarande motiverad förlängning av den andra uppbördsterminen för kronoutsylder med ytterligare sju dagar, saknar Kammarrätten anledning tillstyrka bifall till motionen.»

Reservation av kammarrätsrådet Ekenberg:

»Äläggandet för en skattskyldig, som försummar att inbetala kronoutsylder å uppbörsstämman men fullgör denna sin skyldighet, innan någon indrivning kunnat ske, att i allt fall erlagga indrivningsavgift förefaller inkonsekvent, och den påföljd, som enligt § 17 mom. 1 uppbörsreglementet träffar en sådan skattskyldig, måste betraktas som allt för sträng i förhållande till den försummelse, som han låtit komma sig till last. Att, på sätt motionären föreslagit, borttaga varje påföljd för en skattskyldig, som inom sju dagar efter uppbördsterminens utgång fullgör sin ifrågavarande skyldighet, torde dock ej vara att tillråda, då detta i verkligheten endast innebär en förlängning av denna termin med sju dagar. Vill man emellertid

för de fall, varom nu är fråga, bereda de skattskyldiga en lättnad, som likväl icke leder till ett utplånande av uppbördsterminens gräns, skulle man för dem, som fullgöra sin betalningsskyldighet inom den av motionären angivna tiden, kunna stadga en lindrigare påföljd t. ex. en avgift, som utgör allenast en procent av resterande utskylders slutsumma.

Emellertid anser jag mig icke kunna ingå på frågan, huruvida mot en sådan anordning kunna resas några avsevärda invändningar av uppbördstekniska skäl (t. ex. beträffande försening vid restlängdens upprättande) eller med hänsyn till indrivningsavgiftens egenskap av avlöningsförmån.»

Riksräkenskapsverket:

»Riksräkenskapsverket får för sin del bestämt avstyrka förslaget. Det förhållandet att vissa vid första uppbörden försumliga skattebetalare, nämligen de vilkas utskylder fördelats på båda uppbörderna, icke äro skyldiga att betala indrivningsavgift, om de erlägga debetsedelns hela belopp inom sju dagar efter uppbördstidens utgång, utgör icke något skäl till att med motsvarande antal dagar förlänga uppbördstiden för de skattskyldiga vid andra uppbörden. Nyssnämnda undantag från den allmänna regeln, att indrivningsavgift skall erläggas å utskyldsbelopp, som icke blivit gäldat i föreskriven tid och ordning, skall bedömas med utgångspunkt från föreskriften i § 10 mom. 2 st. 2 och § 12 mom. 3 st. 1 uppbördsreglementet, att, därest vid första uppbörden förfallen del av utskylderna icke gäldas under uppbördstiden, även den del av skattebeloppet, som hänför sig till andra uppbörden, förfaller till omedelbar betalning. Någon liknande förutsättning för medgivande av undantag från skyldighet att erlägga indrivningsavgift förefinnes icke i fråga om andra uppbörden.»

Överståthållarämbetet överlämnar och åberopar följande yttrande från *uppbördsintendenten*:

»I samband med uppdelningen av kronoutskyldsbetalningen i två terminer tillkom den bestämmelsen att skattskyldig, som är berättigad erlägga honom påförda kronoutskylder i två terminer, men försummat att inom utgången av första uppbördsterminen erlägga vad av utskylderna å nämnda termin belöper, äger att inom 7 dagar efter första uppbördsterminens slut utan indrivningsavgift erlägga hela debetsedelns slutsumma. Skattskyldig, som underlåter att i behörig ordning erlägga första terminens belopp, drabbas sålunda av — förutom skyldigheten att gälda indrivningsavgift — den extra påföljden att omedelbart betala jämväl andra delen av kronoutskylderna.

Å andra sidan kan han genom full betalning av skattebeloppet inom 7 dagar undgå erläggandet av indrivningsavgiften; den extra skärpning, som förfallandet av andra raten innebär, kan han emellertid icke undgå. Denna ytterligare påföljd tjänar — liksom även indrivningsavgiften — otvivelaktigt syftet att utgöra ett korrektiv emot försumliga skattebetalare. Bortfaller således genom betalning inom 7 dagar påföljden att erlägga indrivningsavgiften kvarstår i vart fall skyldigheten att erlägga hela skattebeloppet.

Vid andra kronouppbördsstämman är förhållandet ett annat. Där finnes icke denna särskilda påföljd för försummad skattebetalning. Den av motionären föreslagna anordningen skulle tydligtvis innebära att inbetalning till andra kronouppbördsstämman skulle kunna ske under ytterligare 7 dagar

efter uppbořdsstämman slut utan någon som helst påföljd. I realiteten kommer ett dylikt medgivande att verka såsom en motsvarande förlängning av uppbořdsterminen, med — åtminstone såvitt kunnat bedömas av förhållandena i Stockholm — därav följande förseningar i fråga om redovisning av uppbořden, upprättande av restlängd och indrivning av restposterna.

Väl må vara sant att den inbetalning av utskylder, som äger rum dagarna närmast efter uppbořdsterminen, oftast sker med ringa eller intet besvär för indrivningsmannen, som därvid erhåller en till synes oförtjänt inkomst. Men torde härvidlag detta förhållande vara av underordnad betydelse. Ty hur man än ser saken, synes ändock vara ofrånkomligt att indrivningsavgiften, sedd ur det allmännas synpunkt, framför allt tjäna ändamålet att utgöra ett påtryckningsmedel å tröga skattebetalare. Något bärande skäl för en författningsändring i av motionären angiven riktning synes mig rimligtvis icke kunna förebringas såsom vårt nuvarande uppbořdssystem är uppbyggt. Och kan med fog anmärkas att den föreslagna respittiden i så fall borde utsträckas att omfatta jämväl kommunaluppbořden.

Under åberopande av det ovan anförda, får jag vördsamt anmäla att jag för min del icke finner anledning till ändring av gällande uppbořdsordning i åsyftat hänseende.»

Länsstyrelsen i Stockholms län:

»I Kungl. Maj:ts proposition nr 186 till 1931 års riksdag med begäran om riksdagens yttrande över ett inom finansdepartementet utarbetat förslag till ändrad tid för kronouppbořden föreslogs att om skattskyldig, som vore berättigad att erlægga honom å kronodebetsedel påförda utskylder under två terminer (uppbořdsstämmor) men försummat att i behörig ordning erlægga vad sålunda under första uppbořdsterminen (uppbořdsstämman) vore till betalning förfallet, så skulle jämväl vad eljest skolat först under andra uppbořdsterminen (uppbořdsstämman) gäldas vara till omedelbar betalning förfallet. Detta sätt för restföringens ordnande hade blivit föremål för viss kritik och i propositionen uttalade departementschefen, att förslaget särskilt i denna del kunde i särskilda fall komma att verka hårdare än som måhända vore med billighet överensstämmande. På sätt framgår av en den 12 augusti 1931 dagtecknad, inom finansdepartementet utarbetad p. m. med förslag till ändrade bestämmelser rörande sättet för uppbořd av kronoutskylder i stad upptogs sedermera till förnyat övervägande åtgärder i syfte att möjliggöra ett mera smidigt uppbořdsförfarande gent emot sådana skattskyldiga, som eljest skulle drabbas av bestämmelser om restföring av hela utskyldsbeloppet vid försummelse att gälda den vid första uppbořdstillfället förfallna delen därav. Såsom resultat av dessa överväganden tillkom den i motionen åberopade bestämmelsen i 17 § 1 mom. uppbořdsreglementet. Skattskyldig, som icke äger att erlægga honom påförda utskylder under två terminer (uppbořdsstämmor), beröres icke av denna bestämmelse. Sådan skattskyldig kan således icke undgå att erlægga indrivningsavgift om han försummat att inbetala utskylderna vid uppbořdstillfället.

Av det anförda torde framgå, att bestämmelsen i 17 § 1 mom. uppbořdsreglementet icke är av den natur, att densamma utan vidare kan göras tillämplig i fråga om utskylder, som förfalla vid andra uppbořdsterminen (uppbořdsstämman). Om motionen skulle vinna bifall, skulle detta i realiteten innebära, att den andra uppbořdsterminen komme att utsträckas sju

dagar, men att inbetalning under dessa dagar skulle äga rum under andra, ur kontrollsynpunkt mindre tillfredsställande former. En dylik åtgärd anser sig länsstyrelsen icke kunna förorda.

Vill man tillgodose motionens syfte — länsstyrelsen vill icke bestrida att vissa skäl kunna anföras emot uttagande av full indrivningsavgift vid inbetalning av utskylder de närmaste dagarna efter uppbördstillfällets slut — synes tänkbart föreskriva, att vid erläggande av utskylder under den föreslagna tiden av sju dagar efter uppbördstermin (uppbördsstämma) indrivningsavgift skall utgå med endast hälften av det belopp, som eljest skolat utgå såsom indrivningsavgift. Ett sådant stadgande borde givetvis äga tillämpning även för skattskyldig, som icke äger erlægga sina utskylder vid två uppbördstillfällen och som försummat att vid uppbördsterminen (uppbördsstämman) erlægga beloppet.»

Länsstyrelsen i Malmöhus län:

»I största allmänhet vill länsstyrelsen ifrågasätta lämpligheten av att — utan trängande skäl — skattskyldiga genom undantagsstadganden befrias från påföljd av försummad skatteinbetalning, i varje fall om denna, såsom motionären förmodar, ofta har sin grund i 'rent förbiseende'. På goda skäl kunna sådana skattskyldiga, som — trots god vilja — även efter de sju respitdagarnas utgång icke förmått erlægga sina utskylder och därför drabbas av indrivningsavgift, göra sig den frågan, om rättvisa vederfarits dem genom ett dylikt arrangemang.

Länsstyrelsen kan ej heller inse på vad sätt trycket av ökade skattebördor skulle lättas för skattebetalarna genom förslagets genomförande. Detta skulle enligt länsstyrelsens förmenande i realiteten icke innebära annat än att uppbördstiden beträffande andra terminen komme att utökas med sju dagar.

Motionären synes nämligen icke hava tillräckligt beaktat den spärr mot missbruk av försenad inbetalning som i fråga om första uppbördsterminen ligger däri, att hela debetsedelns belopp d. v. s. båda terminernas utskylder skola gäldas inom sju dagar efter första terminens utgång såsom villkor för efterskänkandet av indrivningsavgift. Denna spärr kommer självfallet icke att föreligga beträffande andra uppbördsterminen. Följden bleve säkerligen den att uppbörden av andra terminens utskylder i stor omfattning komme att övervältras å utmätningsmännen. Det bleve nämligen snart nog klart för allmänheten att inbetalning av kronoutskylder hos dem lika gärna kan göras inom ifrågavarande tidsfrist.

En dylik konsekvens ter sig ur uppbördssynpunkt för länsstyrelsen högst betänkelig. Det torde nämligen utan vidare stå klart att utmätningsmännen med sin nuvarande organisation icke äro i stånd att övertaga ett dylikt uppbördsbestyr, som dessutom skulle nödvändiggöra ett särskilt kontrollförfarande från länsstyrelsens sida.

Motionärens påstående, att den godvilliga kontanta betalningen dagen efter uppbördsterminens utgång icke för uppbördsmyndigheten skulle innebära det minsta besvär, bör ej heller få stå oemotsagt. Märkas bör nämligen att länsstyrelserna av tekniska skäl måste restföra varje i icke ordinarie ordning erlagd utskyldspost med fördelning å de olika utskyldstitlarna. Därjämte har utmätningsmannen skyldighet att utfärda särskilt indrivningskvitto å det inbetalda beloppet samt att sedan till länsstyrelsen — likaledes med fördelning å utskyldstitlar — redovisa detsamma. Vad detta skulle

komma att innebära, därest en avsevärd del av de skattskyldiga skulle finna med sin fördel förenligt att först inom denna frist erlägga sina utskylder, inses lätt. Om rättidig inbetalning sker undgås givetvis detta arbete.

Slutligen anser sig länsstyrelsen böra framhålla, att liksom det ingått i det allmänna medvetandet att kommunalutskylder i regel få erläggas under två eller tre uppbördsterminer så torde även detta vara fallet i fråga om kronoutskyldernas uppdelning på tvenne terminer. För övrigt lämnar både kronodebetsedelns uppställning och å densamma tryckta anvisningarna besked härom. Härtill kommer att i 5 § mom. 1 i uppbödsreglementet omfördäld kungörelse om bland annat uppbörsdsterminerna skall införas i ortstidningarna såväl beträffande första som andra uppbörsdsterminen. De skattskyldiga göras sålunda i båda fallen uppmärksamma på sina skyldigheter att verkställa skatteinbetalning.

Under återopande av vad länsstyrelsen ovan anfört får länsstyrelsen därför bestämt avråda från införandet av i motionen föreslagna ändringar i uppbödsreglementet.»

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län:

»För egen del får länsstyrelsen framhålla, att enligt föreskriften i 17 § 1 mom. uppbödsreglementet åligger det skattskyldig, vilken underlåtit att inbetala sina kronoutskylder i föreskriven tid och ordning, att vid indrivningen av resterande utskylder erlägga indrivningsavgift. Härtill finnes motsvarighet i förordningarna om kommunalstyrelse, som stadga att vid indrivandet av resterande kommunalutskylder skall uttagas viss avgift; enligt restindrivningsförordningen skall denna utgå som ersättning för indrivningen. I den till automobilskatteförordningen hörande uppbörsdskungörelsen finnas än tydligare föreskrifter om indrivningsavgiften genom stadgande att om automobilskatt varder efter uppbörsdsterminens utgång men före restlängds utsändande inbetald till registreringsmyndigheten, stadgad indrivningsavgift skall tillfalla, i Stockholm stadens kassa men eljest statsverket. Ett annat fall föreligger i den särskilda verkställighetskungörelsen till förordningen om tillfällig skatt å bensin (S. F. 928 år 1939), däri föreskrivits att av de stämmoböter, som i stället för indrivningsavgift skola utgå vid underlåtenhet att i föreskriven tid och ordning inbetala bensinskatten, skall en tredjedel, högst 100 kronor, tillfalla utmätningsman och återstoden statsverket, eller i Stockholm stadens kassa.

Då härav framgår att den extra betalning, som avkräves skattskyldig vid försummelse att i rätt tid fullgöra skattebetalning, sammanhänger med ett icke oväsentligt ekonomiskt intresse, i regel för indrivningsmännen men i vissa fall även för statsverket. Att de förnas intresse åtminstone i fråga om kronoutskylderna icke är beroende av, om och i vad mån verkligt indrivningsarbete av dem nedlägges, torde få anses fastslaget bland annat genom cirkulärskrivelse den 19 november 1920 från Finansdepartementet till länsstyrelserna — — —

Länsstyrelsen omnämner här dessa förhållanden så utförligt för att visa att dylika fall, där skattskyldig försummar uppbörsdagen och påföres indrivningsavgift, 'även om han dagen efter uppbörsdsterminen utan minsta besvär för uppbörsmyndigheten kontant inbetalar det resterande beloppet', äro på olika sätt uppmärksammade och till sina ogynnsamma verkningar för de skattskyldiga med en viss omsorg reglerade. Det läser därför icke

låta sig göra att utan vidare mjuka upp påföljden enbart vid försummad andra termin för kronoskatten utan övriga fall tarva samtidigt beaktande.

Länsstyrelsen förmenar att det icke gärna bör komma i fråga att utan vidare förlänga uppbördsterminen med sju dagar, såsom motionärens förslag faktiskt innebär. En sålunda förlängd tid kunde väntas bliva i ständigt ökat antal fall utnyttjad av skattskyldiga. Särskilt för länsstyrelsens del kunde följden bliva att inbetalningar i väsentlig utsträckning då verkställdes direkt till länsstyrelsen, i uppenbar strid med uppbörsreglementets anda. Enda möjlighet att hindra sådan utveckling, vilken i olika avseenden vore olämplig, är att någon påföljd eller speciellt villkor blir förenat med uppbördstidens utsträckande. När genom 1931 års ändrade ordning för kronoppbörden första uppbördsterminen förlängdes med sju dagar, föreskrevs sålunda att jämväl andra terminens belopp skulle vara samtidigt förfallet till betalning — ett äventyr, som indirekt motverkade missbruk. Att utan något villkor eller påföljd utsträcka tiden anser länsstyrelsen däremot innebära risk för ordinärt uppskjutande av skattebetalningen, vartill skäl icke finnes att medverka.»

Länsstyrelsen i Västernorrlands län:

»De nu gällande, i motionen anförda bestämmelserna om skyldigheten att gälda indrivningsavgift såsom påföljd för underlåtenhet att å uppbördsstämma erlägga kronoutsylder kunna, såsom i motionen antyts, anses lida av bristande smidighet. Sålunda är påföljden enahanda, antingen dröjsmålet med utskyldernas erläggande är oväsentligt och beroende på ursäktligt förbiseende eller är att hänföra till kronisk skatteskolknig. Dessa regler hava den fördelen, att tillämpningen därav vålla ringa besvär och svårigheter. Såsom en olägenhet med bestämmelserna måste emellertid betecknas, att de icke äro nyanserade efter långvarigheten och arten av dröjsmålet med utskyldernas erläggande. Då indrivningsavgiften är densamma, oavsett när utskylderna erläggas och oavsett huruvida indrivningsåtgärder måste tillgripas eller icke, har en skattskyldig, som av någon anledning kommit på rest, icke något direkt eget intresse av att snarast möjligt av eget initiativ erlägga utskylderna. För en skattskyldig, som det oaktat så gör, kommer indrivningsavgiften i många fall att te sig såsom en onödigt hård påföljd. Exempel härpå har icke saknats inom länsstyrelsens verksamhetsområde.

De anförda olägenheterna göra sig alltmera gällande, i den mån omfattningen av den direkta beskattningen ökas. Med hänsyn till den skärpning därav, som redan inträtt och ytterligare kan komma att bliva nödvändig, finner länsstyrelsen det välbetänkt, att frågan om påföljden för underlåten skattebetalning upptages till omprövning, varvid syftet med förevarande motion bör beaktas. Ett förbehållslöst bifall till motionen anser sig länsstyrelsen dock icke kunna tillstyrka. Därest varje påföljd skulle bortfalla, om utskylderna erlades inom sju dagar från uppbördsstämmans slut, kan det tänkas, att denna frist skulle begagnas i en omfattning, som skulle förtrycka det normala uppbördsförfarandet. Länsstyrelsen anser sålunda, att frågan om påföljd för underlåtenhet att å uppbördsstämma erlägga utskylder lämpligen bör prövas i ett större sammanhang, därvid syftet att på ändamålsenligaste sätt främja skattebetalningen bör vara vägledande. Länsstyrelsen vill därför förordna, att förevarande spørsmål göres till föremål för utredning.

Länsstyrelsen vill därvid erinra om, att innevarande års riksdag hos Kungl. Maj:t anhållit om förslag till vinnande av effektivare åtgärder i fråga om betalningen och redovisningen av å kronoskattsedel upptagna utskylder. Till dylika åtgärder måste utan tvivel hänföras åvägabringandet av sådana bestämmelser om påföljd för utebliven skattebetalning, som utan att betunga de skattskyldiga mera än ändamålet kräver äro ägnade att i möjligaste mån främja skattebetalningen.»
